

Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgisi ve Farkındalıklarının İncelenmesi*

Erkan DİNÇ**
Mehmet ERDİL**
Murat KEÇE***

Özet

Bu araştırmanın amacı Uşak Üniversitesi'nde lisans eğitimine devam eden öğrencilerinin öğrenim gördükleri kentte bulunan tarihi-kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalık düzeylerini belirlemektir. Araştırmada ayrıca söz konusu ilgi ve farkındalık düzeylerinin cinsiyet ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Çalışma verileri, 2011-2012 akademik yılı güz döneminde, Uşak Üniversitesi'nin Eğitim, Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ve Mühendislik fakültelerinin dokuz farklı bölümünün üçüncü sınıflarında öğrenim gören toplam 560 lisans öğrencisinden toplanmıştır. Veriler Keçe ve Dinç (2010) tarafından geliştirilen anket formunun revize edilmiş versiyonu aracılığı ile toplanmış ve SPSS programı ile betimsel olarak analiz edilmiştir. Çalışma bulgularına göre öğrencilerin Uşak'taki tarihi-kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyleri ortalamadan üzerinde iken, bu eserler hakkındaki bilgi ve farkındalıkları düşük seviyededir. Tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyi cinsiyete göre farklılık gösterirken, bilgi ve farkındalık seviyeleri öğrenim görülen bölüme göre farklılaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarihi ve kültürel eserler, Üniversite öğrencileri, İlgisi ve farkındalık düzeyleri.

* Bu çalışmanın bir bölümü E. Dinç ve M. Erdil tarafından 13-15 Ekim 2011 tarihleri arasında düzenlenen II. Uşak Sempozyumu'na aynı adla sözlü bildiri olarak sunulmuş, fakat bildiriler kitabında yayınlanmamıştır.

** Yrd. Doç. Dr., Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi erkandinc@gmail.com

*** Yüksek lisans öğrencisi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

**** Araştırma Görevlisi, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi

An Examination of Uşak University Students' Interest and Awareness Towards Historical and Cultural Works

Abstract

The aim of this study is to determine the interest and awareness level of undergraduate students towards the historical and cultural works in Uşak, where they are living temporally at the time of the study. There were 560 students participated in the study who were registered to nine different departments attached to the faculties of Education, Science and Liberal Arts, Economics and Administrative Sciences and Engineering in Uşak University. A revised version of the instrument developed by Keçe and Dinç (2010) was used for data collection purposes. SPSS programme was used to descriptively analyse the collected data. The findings of the study reveal that the interest level of students towards the historical and cultural works in Uşak is over the average, while their level of awareness towards them is less than average. The findings also indicated that the level of participants' interest towards the historical and cultural works shows statistically significant differences between female and male students, while their level of knowledge and awareness about those works differs on the basis of departments students were registered to.

Key Words: *Historical and cultural works, Undergraduate students, Interest and awareness levels.*

1. Giriş

Sosyal bilgiler ve tarih öğretimi üzerine yakın zamanlarda yapılan çalışmaların önemli bir kısmı yerel tarihi konu edinmiştir (Danacıoğlu, 2001; Aktekin, 2004; Avcı Akçalı ve Aslan, 2007; Avcı Akçalı, 2007; Demircioğlu, 2007; Işık, 2010). Bu durum yerel tarihe verilen önemin yavaş da olsa artmaya başladığına işaret etmektedir. Yerel tarih, bir yörenin, bir bölgenin veya bir ülkenin tarihinin sahip olduğu, kendine özgü niteliklerdir (Avcı Akçalı ve Aslan, 2007). Başka bir tanım ise yerel tarihi, yaşadığımız yerleşim yerinin geçmişinin, tarihi açıdan incelenmesi, korunması, öğrenilmesini hedefleyen bireysel ve örgütsel girişim ve çabaları olarak ifade etmektedir (May, 1974; Danacıoğlu, 2001).

Erken örneklerine 16. yüzyılda rastlanmasına rağmen, yerel tarih çalışmalarının 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yaygınlaşmaya başladığı gözlenmiştir (Danacıoğlu, 2001). İkinci dünya savaşını takip eden yıllarda çevreye ve geçmişe ait değerlere daha fazla önem verilmesi üzerine yerel tarih ön plana çıkmaya başlamıştır (Demircioğlu, 2007). 1950'lerden sonra tarihin sadece askeri, siyasi ve dini tarihten ibaret olmadığı insanların, aletlerin, yerleşim alanlarının ve geçmişe ait yapıların tarihlerinin de araştırılmasının gerekli olduğu görüşü önem kazanarak mikro tarih ve yerel tarihe olan ilgiyi arttırmıştır (Özbaran, 1992). Önce kişisel merak ve isteklerin giderilmesine yönelik amatör çalışmalar olarak ortaya çıkan yerel tarih araştırmaları, geliştirilen yöntemlerin yanı sıra, elde edilen kayda değer sonuçları sayesinde bilimsel niteliklerini genişleterek tarih araştırmalarındaki yer ve önemini sağlamlaştırmıştır (Aktekin, 2004).

Yerel tarih çalışmalarında kaydedilen bu gelişmeler neticesinde ABD ve İngiltere gibi ülkelerde kısa zamanda eğitim programlarına yansıtılmış ve yerel tarih konuları okullarda öğretilmeye başlanmıştır (Aktekin, 2004; Dinç, 2006). ABD, İngiltere ve diğer ülkelerin eğitim-öğretim süreçlerinde yerel tarihe yer ve önem verilmelerini çoğunlukla şu üç nedene dayandırıldığı görülmektedir: milli tarihi öğretmek için yerel tarih, yerel araştırmalar için yerel tarih ve yerel topluluğun belirli özelliklerinin incelenmesi için yerel tarihtir (NCC, 1991; Aktekin, 2004).

Yerel tarih öğretimi alanında, dünyada meydana gelen gelişmelere rağmen, ilk ve orta öğretim düzeyindeki eğitim kurumlarımızda, bu alanın öğretiminin istenilen seviyede olmadığı bir gerçektir (Aktekin, 2004; Işık, 2010). Bu durumun başlıca nedenleri, hayat bilgisi, sosyal bilgiler ve tarih öğretim programlarında yerel tarihe ve yerel tarih konularına gereken yer ve önemin verilmemesi (Aktekin, 2004; Dinç, 2006) ile sınıf, sosyal bilgiler ve tarih öğretmenlerinin büyük bir kısmının yerel tarih öğretim etkinliklerinin nasıl düzenlenebileceği konusunda bilgi ve deneyimlerinin istenen düzeyde olmamasıdır (Demircioğlu, 2007). Yine tarih öğretiminin amacına ulaşması ve sağlıklı bir öğrenmenin

meydana gelmesi için, öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri gerektiği görüşünün önem kazanmasıyla yerel tarih öğretimine olan ilgi de artmıştır (Douch, 1970'den akt. Demircioğlu, 2007).

Yukarıda ifade edildiği gibi yerel tarih, tarihsel zamanın çeşitli aşamalarında ve sınırlı bir mekânda bireyler ve grupların gerçekleştirdiği her türden etkinliği konu edinir. O yörede yaşamış insan topluluklarının yaşayışları, düşünme biçimleri, bıraktıkları mimari eserler (mabetler, evler, köprüler vs.) yerel tarihi oluşturan yapı taşlarıdır (www.tarihvakfi.org.tr). Siyasal olay ve gelişmeler, toplumsal olgu ve değişimler, ekonomik faaliyetler, kültürel etkinlik ve eserler ile birey ve grupların gündelik yaşamı yerel tarihin başlıca konularını oluşturur. Bu konulardan biri olan kültürel eserler sözlü ve yazılı edebiyat ürünlerini, müzik, resim vb sanat alanlarını, günlük yaşamın ürün ve araçları olan halı, kilim, kap-kacak, alet, edevat gibi nesnelere ile mimari eserleri kapsar (www.tarihvakfi.org.tr).

Bu kültürel eserlerin bir bölümü zaman içerisinde kaybolarak günümüze ulaşmazken bazılarının da hala ayakta ve gözler önünde olduğu bilinir. Cami, medrese, darüşşifa, külliye, han, hamam, bedesten, kütüphane gibi mimari eserlerin çeşitli değişimlere uğramalarına rağmen zamana direnç göstererek bugüne ulaşma noktasında daha şanslı oldukları bilinmektedir. Çoğunlukla tarihi eser, bazen de kültürel eser olarak nitelendirdiğimiz bu yapılar sanat tarihi araştırmalarının başlıca inceleme alanlarından birini oluşturduğu gibi yerel tarih çalışmalarına da kaynaklık ederler.

Yerel tarihin çerçevesini oluşturan mekân veya bölgede tarih öncesinden bugüne dek yaşamış ve hüküm sürmüş medeniyetlerin ürünü olan ve ait oldukları devirlerin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan kalıntılar ile önemli tarihsel olayların yaşandığı alanlar tarihi eserlerin önemli bir kısmını oluşturur. Yukarıda bahsedilenlere ilave olarak çeşitli tabiat varlıklarını kapsayıcı bir ifade ile tarihsel çevre (Alkış ve Oğuzoğlu, 2005a) olarak da adlandırılan tarihi eserler buldukları çevre, ülke ve kültürün olduğu kadar insanlık tarihinin, insan yaratıcılığının,

kültürel çeşitliliğin ve gelişimin belgeleri olarak ortak ve evrensel bir değer taşırlar (Demirel, 1993: 44'ten akt. Alkış ve Oğuzoğlu, 2005a).

İngiliz tarihçi ve tarih felsefecisi R. G. Collingwood'un (1946: iv) ifade ettiği gibi "... tarihin önemi bize insanın neler yaptığını ve buna istinaden ne olduğunu öğretmesidir." Zaman içinde insanın neler yaptığının en önemli ve günümüze ulaşan kanıtlarından bir bölümü de tarihi ve kültürel eserlerdir. Geçmişte yaşayan insanların nerelerde, nasıl yaşadıklarını, ne tür binalarda oturduklarını, hangi mekânlarda ibadet ettiklerini, alış-veriş yaptıklarını, konakladıklarını, yiyip-içtiklerini, nasıl bir sanat ve estetik anlayışına sahip olduklarını yansıtmaları açısından yerel çevrede bulunan tarihi eserler büyük önem arz etmektedir. Dolayısıyla bugünü yaşayan insanlar olarak ne olduğumuz anlamak ve öğrenmek için geçmişe ve öncelikle onun yanı başımızdaki somut örnekleri olan tarihi eserlere bakmamız gerekmektedir (Danacıoğlu, 2001).

Bu çalışmanın amacı, yerel tarihin başlıca kaynaklarından birini oluşturan ve yakında çevremizde kolaylıkla görüp inceleyebildiğimiz tarihi ve kültürel eserlerin sahip olunan geçmiş imgelem ve bilgisindeki yer ve önemi incelemektir. Diğer bir ifadeyle ilköğretimin başlangıcından itibaren hayat bilgisi, sosyal bilgiler ve tarih dersleri ile diğer bazı dersler kapsamında geçmişe öğrenen bireylerin, öğrendikleri bilgilere kaynaklık eden tarihi eserlere hangi düzeyde ilgi duydukları ve söz konusu eserler hakkındaki farkındalık düzeyleri incelenmektedir.

Büyük Türkçe Sözlükte ilgi kavramı, "dikkati öncelikle belirli bir şey üzerinde toplama eğilimi. Belirli bir olay veya etkinliğe yakınlık duyma, ondan hoşlanma ve ona öncelik tanıma" (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>) olarak tanımlanmıştır. Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak ve çevresinde bulunan tarihi ve kültürel eserleri hakkındaki ilgi ve farkındalık düzeylerini belirleme amacı taşıyan bu çalışmada ise ilgi, araştırma verilerini sağlayan öğrencilerin tarihi eserleri gözleme, onlara yakınlık duyma ve bu eserleri tanıma düzeylerini kapsayan bir anlamda kullanılmıştır.

Farkındalık ise, "ayırarak, ayırt etmek, sezme anlamlarını kapsayan fark etme ve farkında olma durumu" olarak

tanımlanmaktadır (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>). Daha kapsamlı bir ifadeyle farkındalık bireyin “şu anda ne yaşıyorum” sorusunu yanıtlamak ve benliğini anlamak amacıyla, kendi düşüncelerini, duygularını ve bedenini gözlemlemesi ve sorgulaması sonucu ulaştığı zihinsel bir durumdur (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>). Bu çalışma çerçevesinde kullanılan tarihi ve kültürel eser farkındalığı kavramı ise üniversite öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan ve günlük yaşamlarında sıkça karşılaşmaları, görmeleri, ilgilenmeleri ve incelemeleri muhtemel olan tarihi ve kültürel eserleri, diğer mimari ve kültürel varlıklardan ayırt etme, ne zaman ve kimler tarafından yapıldıkları/yaptırıldıkları, günümüze nasıl ve hangi değişimlerden geçerek ulaştıkları ile geçmişte ve günümüzde hangi işlevleri gördükleri gibi bu eserlere dair bazı temel özellikleri bilme anlamlarını taşımaktadır.

Daha önce değinildiği gibi ilk ve ortaöğretimde okutulan bazı derslerde her ne kadar yerel tarihle ilgili içeriğe yer verildiği gözleniyorsa da programlarda yer alan söz konusu kazanımların işlenişinde Türkiye'nin farklı bölge ve illerinde görev yapan öğretmenlerin hangi yerel tarih konularını seçebilecekleri, bunları hangi kaynakları esas alarak öğretecekleri, öğretim sürecinde hangi etkinlikleri kullanabilecekleri gibi hususlara değinilmemiştir (Bkz. MEB, 2005). Programlardaki içeriğin yoğunluğu ve ders saatlerinin sınırlılığı nedeniyle tarih ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin yerel tarihle ilgili kazanımları kısıtlı bir zaman içinde yüzeysel işledikleri veya hiç işlemedikleri bilinmektedir (Dinç, 2006; Dinç ve Doğan, 2010; Işık, 2001). Bu yüzden de öğrencilerin tarihi ve kültürel eserler hakkında formal eğitimden kaynaklanan bir öğrenme birikimi olmadığı varsayılabilir. Sonuç olarak tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalık, bireylerin eğitim yaşantıları ile ilişkilendirilmesi zor olan ve onların kişisel ilgi, merak ve deneyimleri ile şekillenen birer olgu olarak ortaya çıkmaktadır.

İlgili literatür incelendiğinde tarihi ve kültürel eser farkındalığı konusundaki çalışmaların çok sınırlı olduğu görülmüştür. Keçe ve Dinç'in (2010) çalışması dışında konu ile doğrudan ilgili bir araştırmaya rastlanmamıştır. Niğde Üniversitesi

Eğitim Fakóltesinde öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirilen bu araştırmada katılımcıların tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeylerinin yüksek, bilgi ve farkındalık düzeylerinin ise düşük olduğu sonucuna varılmıştır (Keçe ve Dinç, 2010).

Ulaşılan diğer çalışmalar ise tarihi ve kültürel eser farkındalığı ile dolaylı ilgisi bulunan araştırmalardan oluşmaktadır. Geleneksel kültürün korunması ve tarihi çevre bilincinin kazandırılmasında sanat eğitimi derslerinin rolünü inceleyen çalışmasında Altun (2006), adı geçen derslerin öğrencilere tarihsel çevre bilinci kazandırmadaki potansiyel katkısına işaret etmektedir. Özteke (2004) tarafından gerçekleştirilen uygulamalı araştırma ise Ortaöğretim sanat eğitimi derslerinde kullanılan farklı öğretim yöntemleri ile öğrencilerde tarihi çevre bilincinin geliştirilebileceği sonucuna ulaşmıştır. Avcı Akçalı'nın (2007) proje uygulamasına dayalı araştırması ise, uygulamalı yerel tarih çalışmalarının öğrencilerin kalıcı bilgiler edinmesine, kendilerini birer tarihçi gibi hissetmelerine, geçmiş ve bugün arasındaki farklılıkları karşılaştırarak değişim ve sürekliliği anlamalarına katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur.

Alkış ve Oğuzoğlu (2005a) tarafından hazırlanan "Ülkemiz koşullarında tarihi çevre eğitiminin önemini ve gerekliliğini arttıran etkenler" adlı çalışmada ülkemiz koşullarında tarihi çevre eğitiminin önemi ve gerekliliğinin nedenleri ortaya konulmuştur. Yine Alkış ve Oğuzoğlu'nun (2005b) diğer bir çalışmasında ise öğrencilerin tarihi çevre hakkındaki bilgilerinin sınırlı olduğunu belirlenmiş ve bir tarihi çevre eğitimi öğretim programının geliştirilmesinin gerekliliği ifade edilmiştir. Sayan'ın (2009) çalışmasında ise dünyanın farklı bölgelerinde bulunan Türk kültür mirasının kötü uygulamalara maruz kaldığını, bunu önlemenin başlıca yolunun tarihi çevrenin bir bütün halinde korunması olduğunu ve bunu sağlayabilmek için tarihi çevre bilincinin, ulusal ve uluslararası düzeyde bütün toplumlarda oluşması ve kökleşmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

1.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı, Uşak Üniversitesi öğrencilerinin yaşamlarının bir kısmını geçirdikleri Uşak kenti ile yakın çevresinde

bulunan tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgileri, bu eserlerin yerel tarih ve Türk milli tarihindeki yerine attettikleri önem ve onlar hakkında sahip oldukları bilgi ve farkındalığın hangi seviyede olduğunu belirlemektir.

1.2. Problem durumu

Bu çalışmanın incelediği temel problem şöyle ifade edilebilir: Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak ve yakın çevresinde bulunan tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalık düzeyleri cinsiyet ve öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılaşmakta mıdır?

Çalışmanın alt problemleri ise aşağıdadır.

1. Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak'taki tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
2. Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak'taki tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyleri öğrenim gördükleri bölüme göre farklılaşmakta mıdır?
3. Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak'taki tarihi ve kültürel eserlere verdikleri önem cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
4. Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak'taki tarihi ve kültürel eserlere verdikleri önem öğrenim gördükleri bölüme göre farklılaşmakta mıdır?
5. Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak'taki tarihi ve kültürel eserler hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
6. Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak'taki tarihi ve kültürel eserler hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeyleri öğrenim gördükleri bölüme göre farklılaşmakta mıdır?

2. Yöntem

Bu çalışma, nicel araştırma yöntemini esas alan tarama modelinde bir betimsel alan araştırmasıdır. Tarama modelleri, geçmişteki ya da şu andaki bir durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma desenleridir (Karasar, 1998: 77).

2.1. Evren ve örneklem

Araştırmanın konusu Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak il merkezi ve çevresinde bulunan tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalıkları olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla çalışma evreni 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Uşak Üniversitesi'ne kayıtlı bütün öğrencileri kapsamaktadır.

Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde ise çeşitli ölçütlerin göz önünde bulundurulduğu amaçlı bir örnekleme tekniği kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin önemli bir bölümünün üniversitenin bulunduğu şehir/il dışından ön lisans veya lisans eğitimi için söz konusu yerleşim yerine geldiği gerçeği göz önünde bulundurulmuştur. Bu nedenle çalışma örnekleminde yer alacak olanların Uşak şehri ile çevresinde yer alan tarihi ve kültürel eserler hakkında bilgi ve farkındalık kazanmaları için belirli bir süre burada yaşamaları gerektiği düşüncesinden hareketle yalnızca Uşak Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde lisans eğitimi gören ve 2011-2012 akademik yılı güz dönemi itibarıyla 3. sınıfa devam eden öğrencilerden oluşmasına karar verilmiştir. Daha sonra ise bölüm ve öğrenci sayılarının sınırlılığı ve dolayısıyla sağlıklı karşılaştırmalar yapılamayacağı olasılığı göz önünde bulundurularak Sağlık Yüksekokulu ve Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin çalışma kapsamından çıkarılmasına karar verilmiştir.

Sonuç olarak araştırma örnekleminin Uşak Üniversitesi'ne bağlı Eğitim, Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ve Mühendislik fakültelerinin İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Matematik, Tarih, İşletme, Maliye, Makine Mühendisliği ve Tekstil Mühendisliği bölümlerinin 3. sınıflarına devam eden öğrenciler arasından seçilmesi uygun bulunmuştur. Her bir fakülte ve bölümden seçilen öğrencilerin sayısının o fakülte ve bölümde öğrenim gören toplam öğrenci sayısını oransal olarak temsil etmesine ve karşılaştırma yapılabilmesine uygun olmasına dikkat edilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ait demografik bilgiler

Fakülte	Eğitim			Fen-Edb.		İ.İ.B.F.		Müh.		
Bölüm	Mat. Öğr.	Sınıf Öğr.	Sos. Bil. Öğr.	Matematik	Tarih	İşletme	Maliye	Makine M.	Tekstil M.	Toplam
Kız	29	68	33	40	39	34	34	7	26	310
Erkek	9	18	48	25	30	20	30	40	26	246
Toplam	38	86	82	65	69	55	65	47	53	560
F. Toplam	206			134		120		100		560

2.2. Veri toplama aracı

Bilimsel araştırma, belli amaçlarla ve sistemli süreçler yoluyla veri toplama ve toplanan verilerin analizi ve rapor edilme sürecidir (Balci, 2004). Çalışma verileri Keçe ve Dinç (2010) tarafından geliştirilen öğrenci ilgi ve farkındalık anketinin Uşak ili örneğine uyarlanmış versiyonu aracılığı ile toplanmıştır. Toplam 28 maddeden oluşan anketin ilk üç maddesi katılımcıların cinsiyet, kayıtlı olunan fakülte ve bölümlerine yönelik demografik soruları içermektedir. Ankette diğer 25 soru katılıyorum, kararsızım / bilmiyorum ve katılmıyorum seçeneklerinden oluşan üçlü likert tipinde maddelerden oluşturulmuş ve bunlar aracılığı ile katılımcıların tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalıklarını belirlenmesi amaçlanmıştır. Anketin ikinci kısmında yer alan 10 madde katılımcıların tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgilerine, 3 madde bu eserlere atfettikleri öneme, geri kalan 12 madde ise Uşak il merkezi ve çevresinde yer alan tarihi ve kültürel eserler hakkındaki bilgi ve farkındalıklarına yöneliktir. Bu kısımda yer alan maddelerin hazırlanmasında İnce'in (2010) çalışmasından yararlanılmıştır. Formun bu kısmındaki maddelerde Uşak ve çevresinde yer alan tarihi ve kültürel eserlerden Ulu Camii, Burma, Çakaloz ve Cinibiz camileri, Paşa Hanı, Bedesten, Karaali Kütüphanesi, Atatürk Evi ve Etnografya Müzesi, Clandıras Köprüsü, Blaundus Antik Kenti ve Uşak Müzesi ile bu müzede sergilenen Karun Hazineleri ve diğer eserler konu edinilmiştir.

2.3. Verilerin analizi

Elde edilen veriler SPSS 19.00 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Anket aracılığı ile toplanan veriler betimsel olarak analiz edilmiş ve cinsiyet ve bölüm bağımsız değişkenlerine göre karşılaştırmalar yapılmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Elde edilen bulgular çalışmanın alt problemleri esas alınarak aşağıda sunulmuştur.

3.1. Birinci alt problemle ilgili bulgular

Tablo 2. Kız ve Erkek Öğrencilerin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgil Düzeylerine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Kız	310	1,307	,417	554	1,158	,247
Erkek	246	1,258	,447			

Tablo 2’de görüldüğü üzere katılımcıların tarihi ve kültürel eserlere olan ilgilerini belirlemek amacıyla veri toplama aracında yer verilen maddelere ilişkin toplanan veriler üniversite öğrencilerinin adı geçen eserlerle ilgili olduklarına işaret etmektedir. Fakat öğrencilerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalamalarından da görüldüğü gibi, bu ilgi düzeyi yalnızca ortalamanın biraz üzerindedir.

Ayrıca öğrencilerinin tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p < 0,05$ değerine göre): $p = ,247$), fakat kız öğrencilerin ilgisinin azda olsa yüksek olduğu gözlenmiştir.

3.2. İkinci alt problemle ilgili bulgular

Öğrencilerinin tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyinin öğrenim görülen bölüme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği [Varyans Analizi ($p < 0,05$ değerine göre): $p = ,000$] belirlenmiştir.

Tablo 3. Uşak Üniversitesinin Çeşitli Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgil Düzeyleri

Bölüm	N	\bar{X}	ss
Tarih	69	1,536	,290
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	82	1,407	,398
Maliye	65	1,332	,393
Matematik Öğretmenliği	38	1,237	,410
Matematik	65	1,234	,440
İşletme	55	1,229	,451
Sınıf Öğretmenliği	86	1,174	,437
Tekstil Mühendisliği	53	1,159	,385
Makine Mühendisliği	47	1,123	,513
Toplam	560		

Yukarıdaki Tablo 3'te yer alan aritmetik ortalamalarda da görüldüğü gibi tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyi en yüksek olan öğrenciler Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görenlerdir. Her ne kadar bu bölümlerin öğretim programlarında yerel tarihle ilgili dersler bulunmasa da, orta ve yüksek öğretim düzeyinde yoğunlukla sosyal alan dersleri alan bu öğrencilerin tarihi ve kültürel eserlere olan ilgilerinin yüksek olduğu söylenebilir. Tekstil ve Makine Mühendisliği öğrencileri ise ilgi düzeyi en düşük olan grupları oluşturmuştur. Bu bulgu üniversite öncesi belirlenen öğrenim alanı ile lisans eğitiminin öğrencilerin ilgilerini etkilediğini göster bir diğer kanıt olarak yorumlanabilir.

3.3. Üçüncü alt problemle ilgili bulgular

Tablo 4. Kız ve Erkek Öğrencilerin Tarihi ve Kültürel Eserlere Verdikleri Öneme İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Kız	310	1,240	,9301	554	-,209	,834
Erkek	246	1,260	1,233			

Tablo 4'te sunulan veriler, öğrencilerin Uşak'taki tarihi ve kültürel eserler ile bunların yerel ve milli tarihi bağlamındaki yer ve

rolüne atfettikleri önemin de, aynı ilgi düzeyinde olduğu gibi yalnızca ortalamanın biraz üzerinde olduğunu göstermektedir.

Tarihi ve kültürel eserlere verilen önem konusunda kız ve erkek öğrencilerin verdikleri cevaplar arasında sayısal olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p < 0,05$ değerine göre): $p = ,834$).

3.4. Dördüncü alt problemle ilgili bulgular

Tablo 5. Uşak Üniversitesinin Çeşitli Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Tarihi ve Kültürel Eserlere Verdikleri Önem

Bölüm	N	\bar{X}	ss
İşletme	55	1,627	2,524
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	82	1,409	,699
Tarih	69	1,312	,753
Sınıf Öğretmenliği	86	1,250	,789
Makine Mühendisliği	47	1,245	,772
Maliye	65	1,162	,761
Matematik Öğretmenliği	38	1,132	,732
Matematik	65	1,046	,789
Tekstil Mühendisliği	53	,943	,684
Toplam	560		

Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin tarihi ve kültürel eserlere atfettikleri önem, öğrenim görülen bölümlere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [Varyans Analizi ($p < 0,05$ değerine göre): $p = ,036$].

Tablo 5'te sunulan aritmetik ortalamaların gösterdiği üzere, bu hususta İşletme bölümü öğrencileri birinci sırada yer alırken, onları Sosyal Bilgiler ve Tarih bölümleri takip etmektedir. Son sırada ise yine sayısal ağırlıklı iki bölüm olan Matematik ve Tekstil Mühendisliği bölümü öğrencileri gelmektedir. Tarihi ve kültürel eserlere verilen önem konusunda özellikle İşletme bölümünde okuyanlar ile Tekstil Mühendisliği öğrencilerin verdikleri cevaplar arasındaki fark manidar bulunmuştur. Öğrenim görülen bölümlerin tarihi ve kültürel eserlere atfedilen önem üzerinde bu düzeyde belirleyici olması, öğrencilerin hayata ve tarihi çevreyi de kapsayan

içinde yaşadıkları çevreye nasıl baktıkları konusunda bilgi sağladığı gibi, üniversitedeki lisans eğitiminin işleyişi hakkında da ipuçları vermektedir.

3.5. Beşinci alt problemle ilgili bulgular

Tablo 6. Kız ve Erkek Öğrencilerin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki Bilgi ve Farkındalıklarına İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Kız	310	,631	,457	554	-2,571	,010
Erkek	246	,741	,528			

Öğrencilerin Uşak'taki tarihi ve kültürel eserler hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla veri toplama aracında yer verilen maddelere ilişkin olarak elde edilen bulgular, katılımcıların çalışma kapsamında ele alınan eserlerin farkında olmadıklarını ya da onlara dair temel özellikleri bilmediklerini göstermektedir.

Ayrıca erkek öğrencilerin tarihi ve kültürel eserler hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeylerinin kızlara göre daha yüksek olduğu ve bu farklılığın istatistikî olarak anlamlı bulunduğu ($p < 0,05$ değerine göre)]: $p = ,010$) gözlenmiştir.

3.6. Altıncı alt problemle ilgili bulgular

Tablo 7. Uşak Üniversitesinin Çeşitli Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Tarihi ve Kültürel Eserlere Hakkındaki Bilgi ve Farkındalık Düzeyleri

Bölüm	N	\bar{X}	Ss
İşletme	55	,847	,773
Sınıf Öğretmenliği	86	,720	,502
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	82	,709	,484
Tekstil Mühendisliği	53	,701	,617
Makine Mühendisliği	47	,667	,499
Matematik Öğretmenliği	38	,665	,490
Maliye	65	,657	,454

Tarih	69	,657	,446
Matematik	65	,567	,435
Toplam	560		

Bu kapsamda yapılan analizler, tarihi ve kültürel eserler hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeylerinin öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre istatistikî olarak anlamlı bir farklılık göstermediği [Varyans Analizi ($p < 0,05$ değerine göre): $p = ,294$] belirlenmiştir.

Bilgi ve farkındalık düzeyi en yüksek öğrencilerin İşletme bölümünde, en düşük olanların ise Matematik bölümünde öğrenim görenler olduğu saptanmıştır. Öğrenim gördükleri bölüm itibarı ile tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalık düzeylerinin yüksek olacağı düşünülen, Tarih bölümü öğrencilerinin söz konusu eserler hakkındaki bilgi ve farkındalık seviyelerinin ortalamasının çok altında olması ve ayrıca Tablo 7’de görüldüğü gibi incelenen dokuz bölüm içerisinde ancak sekizinci sırada yer almaları düşündürücü bulunmuştur. Bu bulgu ilgili bölümde sunulan eğitimin teorik ağırlıklı olduğu ve özellikle yerel tarih konularına yönelik olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

4. Sonuç ve Öneriler

Üniversite öğrencileri tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyleri ile onlara verdikleri önemin ortalamasının biraz üzerinde olduğu ve bu noktada cinsiyetin belirleyici olmadığı fakat öğrenim görülen bölümün belirleyici bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyi en yüksek olan öğrenciler Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümlerindeyken, en düşük olanlar Tekstil ve Makine Mühendisliği öğrencileridir. Önem konusunda İşletme bölümü öğrencileri birinci sırada yer alırken, onları Sosyal Bilgiler ve Tarih bölümleri takip etmektedir. Son sırada ise Matematik ve Tekstil Mühendisliği öğrencileri olarak belirlenmiştir.

Uşak’taki tarihi ve kültürel eserler hakkında bilgi ve farkındalık sahibi olma noktasında üniversite öğrencilerinin önemli sorunlar yaşadığı, öğrencilerin % 70’i aşan bir kısmının çalışma

kapsamında ele alınan eserlerin farkında olmadığı ya da onlara dair temel özellikleri bilmedikleri saptanmıştır. Erkek öğrencilerin tarihi ve kültürel eserler hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeylerinin kızlara göre daha yüksek olduğu, fakat farklı bölümlerde okuyan öğrenciler arasında bu bağlamda istatistikî olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı gözlenmiştir. Bilgi ve farkındalık düzeyi en yüksek öğrencilerin İşletme bölümünde olduğu, tarih öğrencilerinin ise ancak sekizinci sırada kendilerine yer bulabildikleri görülmüştür.

Sonuç olarak, Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak ve çevresindeki tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeylerinin göreceli olarak yüksek, bilgi ve farkındalıklarının ise düşük olduğu görülmüştür. Daha önce yapılan bir çalışmada da (Keçe ve Dinç, 2010) benzer bir sonuca ulaşılmış olması, üniversite öğrencilerinin günlük yaşamlarını öğrenim gördükleri şehirden ve özellikle de bu şehirlerdeki tarihsel çevreden yalıtılmış olarak sürdürdükleri düşüncesini akla getirmektedir. Bunun yanı sıra eğitim programlarında yerel tarih ve tarihsel çevreye henüz gereken önemin verilmemesi de göz ardı edilmemesi gereken bir neden olarak düşünülebilir.

Bu hususta yapılabilecek olanlar ise şöyle ifade edilebilir. Okul programlarında yerel tarihe, yükseköğretimde ise tarihi ve kültürel eserleri konu edinen genel kültür derslerine yer ve önem verilebilir. Bazı öğrenci kulüplerinin yerel tarih ile tarihi ve kültürel eserlerin tanıtımına yönelik faaliyetleri yürütmesi ve bu faaliyetlerin üniversite oryantasyon programlarında yer alması sağlanabilir.

Kaynaklar

- Aktekin, S. (2004). *The inclusion of local history in the secondary history national curriculum in the Turkey: Problems and potential*. (Yayınlanmamış doktora tezi), Nottingham: The University of Nottingham.
- Alkış, S. ve Oğuzoğlu, Y. (2005a) İlköğretim öğrencilerinin tarihi çevre bilgisinin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, VIII (1), 23-46.
- Alkış, S. ve Oğuzoğlu, Y. (2005b) Ülkemiz koşullarında tarihi çevre eğitiminin önemini ve gerekliliğini arttıran etkenler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, VIII (2), 347-361.
- Altun, O. H. (2006). Geleneksel kültürün korunması ve tarihi çevre bilincinin kazandırılmasında sanat eğitiminin önemi, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Avcı Akçalı, A. (2007) *Yerel tarih ve tarih eğitimine katkısı*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Avcı Akçalı, A. ve Aslan, E. (2007). Yerel tarih ve tarih öğretimindeki rolü. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 80-88.
- Balcı, A. (2004) (4. Baskı) *Sosyal bilimlerde araştırma, yöntem, teknik ve ilkeler*, Ankara: PegemA.
- Collingwood, R. (1946) *The idea of history*. Oxford: Clarendon Press.
- Danacıoğlu, E. (2001). *Geçmişin izleri*, İstanbul: Tarih Yurt Vakfı Yayınları.
- Demircioğlu, İ. H. (2007). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dinç, E. (2006). *The European dimension in the Turkish history curriculum: An investigation of the views of teaching professionals* (Yayınlanmamış doktora tezi), Nottingham: The University of Nottingham.

- Dinç, E. ve Doğan, Y. (2010). İlköğretim ikinci kademe sosyal bilgiler öğretim programı ve uygulanması hakkında öğretmen görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 1 (1), 17-49.
- Işık, H. (2002) *Yerel tarih konularının sosyal bilgiler (6.sınıf) programı tarih üniteleri ile ilişkilendirilmesine yönelik bir uygulama: Pasinler örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Işık, H. (2010) Tarih öğretimi ve yerel tarih. M. Safran (ed.) *Tarih nasıl öğretilir? Tarih öğretmenleri için özel öğretim yöntemleri içinde*. Ss. 209-219. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- İnce, K. (2010) "Uşak yapılarında batı sanatı etkileri" *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 3 (1), ss.120-151.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara: Bilim Kitap Kirtasiye Yayınevi.
- Keçe, M. ve Dinç, E. (2010) "Öğretmen adaylarının tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalıklarının incelenmesi" 1. *Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu*. 16-18 Haziran 2010, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- May, P. (1974). *Why teach history*, London: University of London Press.
- MEB. (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- NCC (1991). *Non-statutory guidance: History*. York.
- Özbaran S. (1992). *Tarih ve öğretimi*, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Özteke, H. (2004). *Ortaöğretimde sanat eğitimi ile tarihi çevre bilincinin geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sayan, Y. (2009). Türk kültür mirasının korunması ve tarihi çevre bilinci üzerine, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, IX (1), Ss. 157-160.

<http://www.tarihvakfi.org.tr/cms/kaynaklar/dosyalar/calismalar/yerele-tarih/Yerele-Tarih-Ara%C5%9Ffirmalar%C4%B1-%C4%B0%C3%A7in-K%C4%B1lavuz/> (erişim tarihi: 5 Eylül 2011).

<http://tdkterim.gov.tr/bts> (erişim tarihi: 6 Eylül 2011).